

**UCHWAŁA NR IV/27/2024
RADY GMINY W PRZEWOZIE**

z dnia 19 września 2024 r.

**w sprawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przewóz na lata 2024-2030”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609, 721) oraz art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424, 834) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przewóz na lata 2024–2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XVIII/106/2008 Rady Gminy w Przewozie z dnia 15 września 2008 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz określenia zasad jego funkcjonowania.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Grzegorz Stachera

Załącznik do uchwały Nr IV/27/2024
Rady Gminy w Przewoźcu
z dnia 19 września 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE PRZEWÓZ NA LATA
2024-2030**

PRZEWÓZ 2024 ROK

Spis treści

I WSTĘP	3
II PODSTAWY PRAWNE	3-4
III CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	
1. Przemoc domowa – definicja- zjawisko przemocy w rodzinie	4
2. Formy i fazy przemocy domowej	6
3. Ochrona osób doznających przemocy domowej	8
IV DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY PRZEWÓZ	
1. Podstawowe informacje o gminie	9
2. Skala zjawiska na terenie Gminy Przewóz - dane instytucjonalne	9
3. Zespół Interdyscyplinarny	10
4. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej	13
5. Przemoc domowa na terenie Gminy Przewóz w opinii społeczności lokalnej	13
V CZĘŚĆ PROGRAMOWA	
1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	19
2. Realizacja i monitoring Programu	19
3. Oczekiwane efekty Programu	21
4. Źródła finansowania Programu	21
5. Harmonogram realizacji Programu	21

I Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i jest objęta przez państwo szczególną ochroną i opieką. Zadaniem państwa jest ochrona osób przed przemocą, również przez krzywdzenie ze strony bliskich i objęcie ich szczególną pomocą przy użyciu metod i narzędzi, określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Przemoc domowa to specyficzna grupa czynów zabronionych przez prawo, a jej stopień społecznej szkodliwości jest bardzo wysoki.

Analizując statystyki dotyczące przemocy domowej zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność, zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania.

Działania zapobiegawcze przemocy domowej należy realizować na wielu poziomach. W działania powinno się zaangażować oprócz ustawodawcy, organizacji rządowych i pozarządowych, również całe społeczeństwo¹.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszaniu jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przewóz na lata 2024 – 2030. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

II Podstawy prawne

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przewóz na lata 2024-2030 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o niżej wymienione akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

¹ M. Stożek, *Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa*, wydawnictwo IPZ, Warszawa 2009 r.

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku „Kodeks rodzinny i opiekuńczy”,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku „Kodeks postępowania karnego”,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku „Kodeks postępowania cywilnego”,
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku,
- opracowany dokument skorelowany jest z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023 rok,
- ustawa z dnia 8 marca o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym,
- uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030 (M.P. poz. 1232),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przewóz na lata 2024-2034.

III CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Przemoc domowa – definicja – zjawisko przemocy w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem specyficznym i złożonym, a przy tym bardzo dynamicznym, występuje w określonym czasie i charakteryzuje się swoistym przebiegiem. Ma tendencję do powtarzania się i eskalacji, przejawia się w różnorodnych rodzajach o formach. Dotyczy całości rodziny jako systemu, a jej skutki stanowią poważny problem społeczny.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Natomiast w myśl art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni, wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Z kolei art. 2 ust. 1 pkt 3 definiuje pojęcie „osoba stosująca przemoc domową” – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w/w punktach.

Kolejno art. 2 ust. 1 pkt 4 określa pojęcie „świadka przemocy domowej” – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Ponadto, zachowania przemocowe mogą wypełniać znamiona różnych typów czynów zabronionych penalizowanych przez przepisy Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu, które jest ścigane z urzędu.

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi, że:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osoba

nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

2. Formy i fazy przemocy domowej

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

Rodzaje przemocy	Formy pomocy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnienie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczenie dostępu do pożywienia, nieudzielenie koniecznej pomocy.
przemoc psychiczna	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stałą krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszenie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb.
przemoc seksualna	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych.
przemoc ekonomiczna	Niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia.

Wśród licznych zagadnień przyczyn przemocy domowej wymienia się następujące grupy:

- przestępczość;
- alkoholizm, narkomania, lekomania;
- zachowania autodestrukcyjne: samobójstwa, samouszkodzenia;
- zaburzenia nerwowe i psychiczne;
- dewiacyjne zachowania seksualne;

- inne typy zachowań dysfunkcyjnych wobec istniejącego systemu społecznego powodujące np. zwiększenie się liczby rozbitych rodzin i rozwodów czy zjawiska tzw. sieroctwa społecznego.

Przemoc domowa zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker, badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisywała pewne cykliczne pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Wg niej na cykl przemocy składają się następujące po sobie fazy:

- 1) Faza narastającego napięcia- jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u osoby doznającej przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.
- 2) Faza gwałtownej przemocy – osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Osoba doznająca przemocy znajduje się w stanie szoku, uspokaja osobę stosującą przemoc, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne – obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji osoby stosującej przemoc.
- 3) Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, kiedy osoba stosująca przemoc wyładowała już swoją złość, wie, że posunęła się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobiła, okazuje ciepło i miłość. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w zmianę osoby stosującej przemoc, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia.

3. Ochrona osób doznających przemocy domowej

Każda z osób doznających przemocy domowej może liczyć na bezpłatną pomoc ze strony państwa. Art. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że pomocy tej udziela się w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę Niebieskie Karty, której procedura od sierpnia 2010 r. nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura Niebieskie Karty obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę Niebieskiej Karty w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury Niebieskiej Karty następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością podjęły informację o popełnieniu

przestępstwa ściganego z urzędu, zobowiązane są niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

IV DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY PRZEWÓZ

1. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Przewóz jest gminą wiejską położona w powiecie żarskim, w województwie lubuskim. Zajmuje ona powierzchnię 178 km² i graniczy z gminami: Łęknica, Trzebiel, Lipinki Łużyckie, Żary (powiat żarski), Wymiarki, Gozdnicza (powiat żagański), Węgliniec oraz Pieńsk (powiat zgorzelecki). Od strony zachodniej Gmina sąsiaduje z Niemcami. Na sieć osadniczą Gminy składa się 10 sołectw: Bucze, Dąbrowa Łużycka, Dobrochów, Lipna, Mielno, Piotrów, Sanice, Sobolice, Straszów oraz Włochów.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku, liczba ludności gminy Przewóz wyniosła 2591 osób, z czego 51,61% stanowiły kobiety, a 48,39% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 3,21% ludności powiatu i 0,30% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,89%, osoby w wieku produkcyjnym 60,96%, a w wieku poprodukcyjnym 19,14%².

2. Skala zjawiska na terenie Gminy Przewóz – dane instytucjonalne.

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, podstawą jej udzielenia, jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji.

Pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie w 2023 roku w formie świadczeń (w tym pracy socjalnej) objęto łącznie 75 rodzin – 159 osób tj. ok.6,10% mieszkańców gminy. Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin wskazanymi przez OPS

w Przewozie w 2023 roku, było kolejno:

- ubóstwo – 39 rodzin,
- niepełnosprawność – 41,
- długotrwała i ciężka choroba – 9,
- bezrobocie – 11,

² Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Przewóz na lata 2024-2030.

- alkoholizm –³.

3 Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Wójt Gminy jest zobowiązany do powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, którego obsługę organizacyjno – techniczną zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1 w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 – 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieska Karta”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

³ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok.

10) składanie na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno – pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieska Karta”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieska Karta” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieska Karta” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologicznoterapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieska Karta”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieska Karta”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieska Karta”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W latach 2020-2023 odbyło się łącznie 15 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, utworzono 9 grup roboczych (diagnostyczno-pomocowych).

Tabela nr. 1 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania				
Rok	2020	2021	2022	2023
<i>Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego</i>	3	4	4	4
<i>Liczba utworzonych grup roboczych (grup diagnostyczno-pomocowych)</i>	1	4	1	3

W latach 2020-2023 na terenie Gminy Przewóz wdrożono łącznie 7 procedur Niebieska Karta. Instytucją, która najczęściej wszczyniała ową procedurę była Policja – 6 kart, OPS – 1 karta.

Wśród najczęściej podejmowanych działań członków grup roboczych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom dotkniętym przemocą pojawiły się:

- monitorowanie przez pracownika socjalnego i dzielnicowego środowiska rodzinnego,
- motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego lub innego leczenia specjalistycznego,
- kierowanie do GKRPA osób nadużywających alkohol i/lub inne środki zmieniające świadomość,
- motywowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i rodzicom w placówkach oświatowych oraz w poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielanie pomocy socjalnej,
- wprowadzanie asystenta rodziny,
- udzielanie porad, kierowanie do bezpłatnej pomocy prawnej,
- opiniowanie sytuacji rodziny na potrzeby sądu,
- zawiadamianie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o niestosowaniu się do zastosowanych środków zabezpieczających,
- zeznawanie na posterunku policji,
- współpraca z ZI z terenu innej gminy.

4. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy Domowej usytuowany przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie, w którym osoby dotknięte przemocą oraz problemem uzależnienia mogły uzyskać pomoc terapeuty – instruktora terapii uzależnień i specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela nr. 2

Liczba udzielonych konsultacji w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy Domowej⁴.

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy Domowej				
Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba konsultacji udzielonych w Punkcie	123	51	86	91

5. Przemoc domowa na terenie Gminy Przewóz w opinii społeczności lokalnej

Istotnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego odnośnie przedmiotu diagnozy. Przedstawione poniżej wyniki reprezentują badania ankietowe przeprowadzone w 2024 roku w ramach opracowywania „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Przewóz na lata 2024 -2034”, która ma na celu ukazanie skali różnorodnych problemów społecznych w tym: problemu przemocy.

Badania przeprowadzono w lutym i w marcu 2024 roku, a udział w nich wzięło **139 dorosłych mieszkańców** terenu gminy Przewóz.

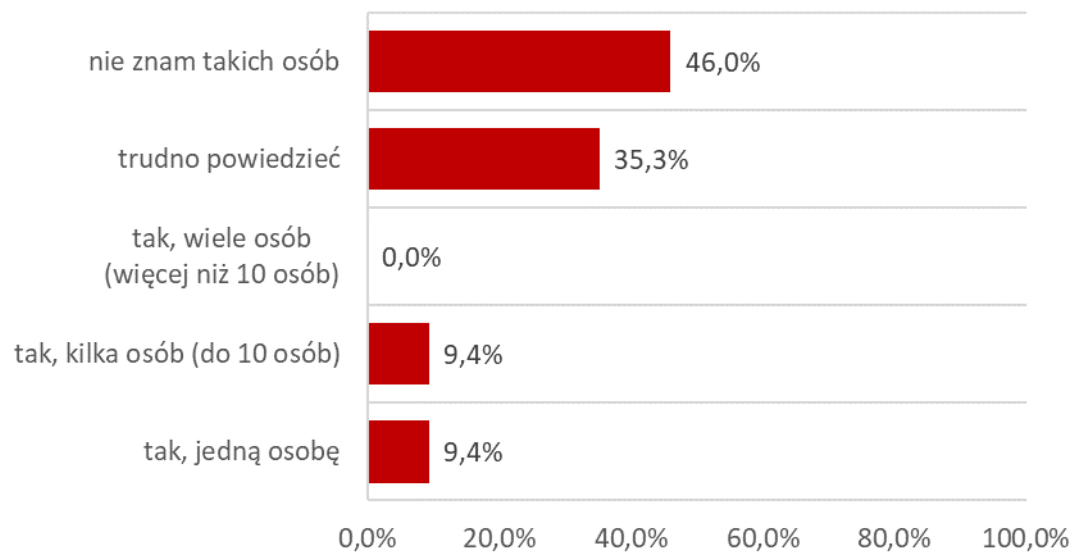
W raporcie oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Przewóz. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 18,8% ankietowanych, spośród których po 9,4% ankietowanych stwierdziło, iż zna jedną taką osobę lub kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób). Jednocześnie 35,3% respondentów nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 46,0% badanych⁵.

⁴ Dane ze sprawozdania KCPU-G1

⁵ Dane ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przewóz na lata 2024-2034.

Wykres nr 1

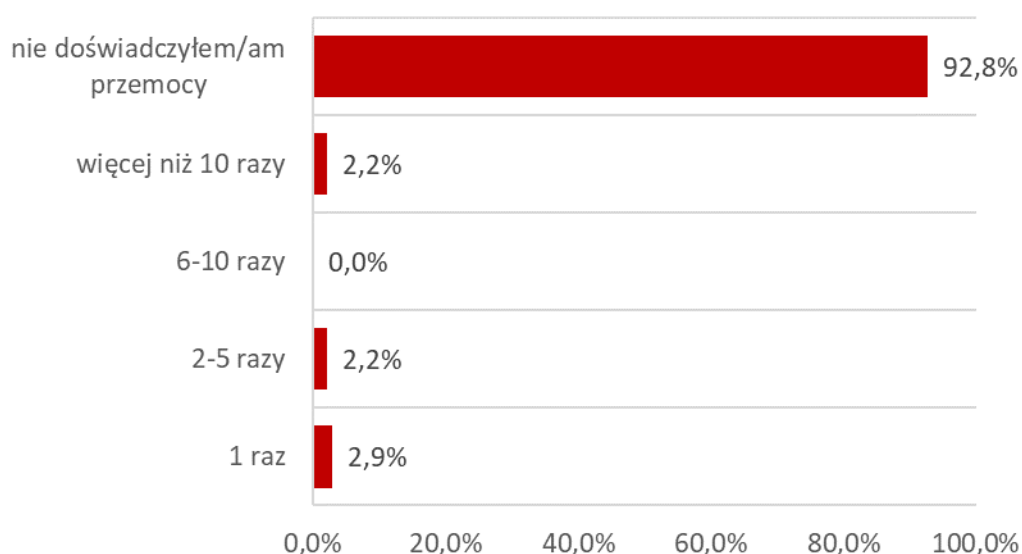
Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=139

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samego tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 7,3% dorosłych mieszkańców, spośród których 2,9% doświadczyło jej 1 raz, a po 2,2% respondentów wskazało na 2-5 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres nr 2

Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=139

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że 8 osób wskazało na przemoc psychiczną (80,0%), 3 respondentów doznało zaniedbania (30,0%), natomiast pojedyncze wskazania dotyczyły przemocy ekonomicznej oraz seksualnej (po 10,0%). 2 ankietowanych nie potrafiło określić rodzaju doznanej przemocy (20,0%).

Tabela 3

Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	80,0%	8
zaniedbanie	30,0%	3
nie wiem	20,0%	2
przemoc ekonomiczna	10,0%	1
przemoc seksualna	10,0%	1
przemoc fizyczna	0,0%	0

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 3 osoby doznały przemocy ze strony męża/żony (42,9%), 2 ankietowanych wskazało na partnera/partnerkę (28,6%), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na innych członków rodziny oraz rodziców (po 14,3%). 3 ankietowanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 4

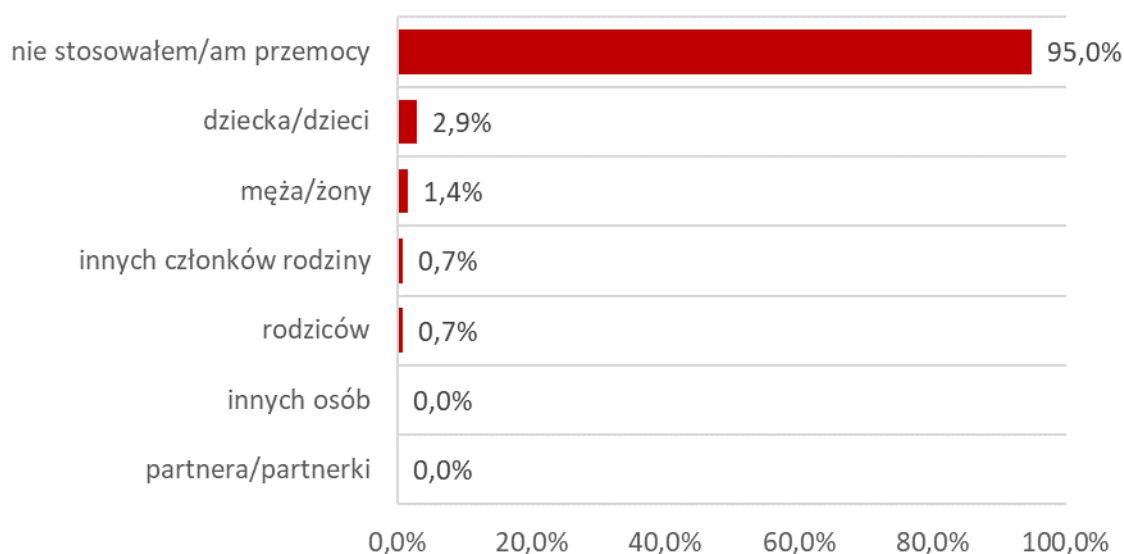
Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	42,9%	3
partner/partnerka	28,6%	2
inni członkowie rodziny	14,3%	1
rodzice	14,3%	1
inne osoby	0,0%	0

W ramach badania podjęto również próbę określenia skali oraz częstotliwości stosowania przemocy przez ankietowanych. Jak wynika z analizy materiału badawczego, zdecydowana większość mieszkańców Gminy nie stosowała przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy (95,0%), natomiast 2,9% ankietowanych przyznało, że dopuściło się tego typu zachowań wobec dziecka/dzieci, 1,4% w stosunku do męża/żony, natomiast po 0,7% względem innych członków rodziny oraz rodziców.

Wykres nr 3

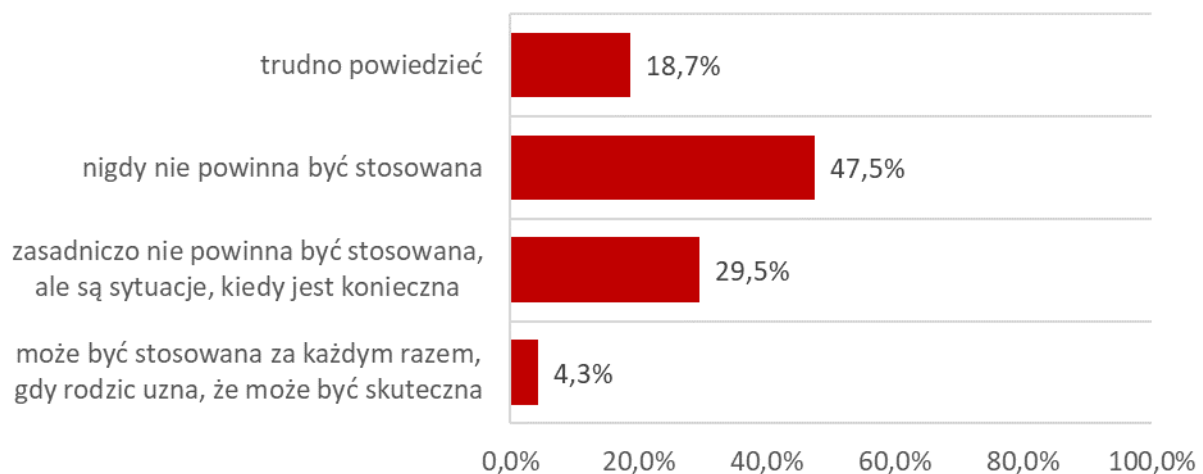
Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=139

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Przewóz była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż blisko połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (47,5%), 29,5% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, natomiast średnio co piąty ankietowany stwierdził, że trudno jest mu określić swoje stanowisko w tej sprawie (18,7%). Niepokojący jest fakt, iż 4,3% uczestników badania uważa stosowanie przemocy jako metodę wychowawczą.

Wykres nr 4

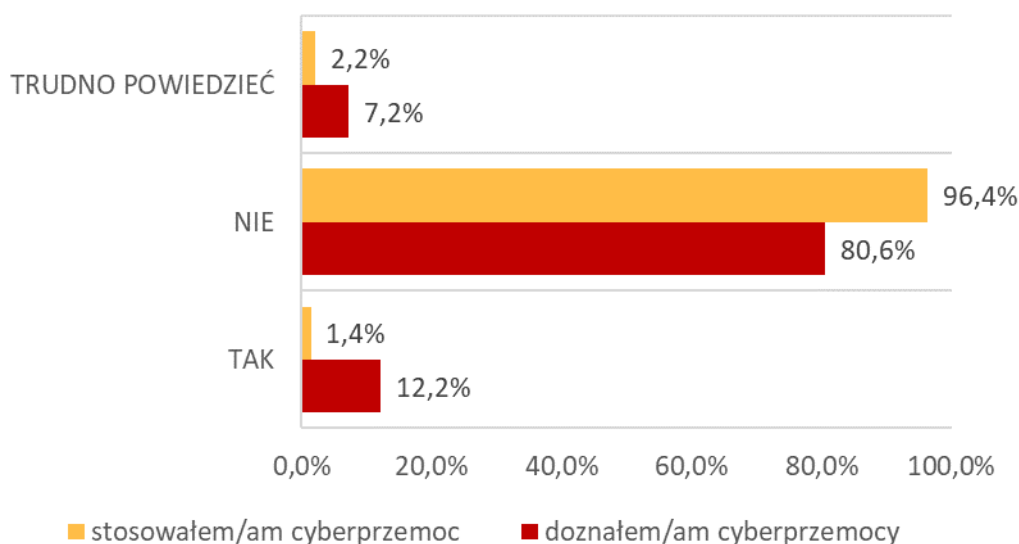
Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która:
N=139

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 12,2% badanych, z kolei 7,2% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Jednocześnie 1,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosował przemoc w Internecie, z kolei 2,2% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres nr 5

Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyludzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=139

Głównym celem badania było ustalenie skali zagrożeń oraz postaw i opinii społecznych związanych ze zjawiskiem przemocy domowej występującym na terenie Gminy Przewóz.

Diagnoza problemu miała służyć przede wszystkim:

- weryfikacji posiadanej wiedzy ogólnej nt. zachowań przemocowych oraz orientacji w zjawisku przemocy domowej występującym na terenie Gminy Przewóz,
- ukazanie częstotliwości występowania zjawiska,
- określenie rodzaju stosowanej przemocy na terenie gminy Przewóz,
- kto jest sprawcą, a kto ofiarą,
- czy klaps jest metodą wychowawczą,
- cyberprzemoc.

V Część programowa

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu.

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przewóz na lata 2024-2030 jest:

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PRZEMOC.

Cele szczegółowe:

- podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej adresowanych do różnych grup społecznych,
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom, u których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich osób,
- koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów,
- zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej.

2. Realizacja i monitoring Programu

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie danej gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Realizatorami działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Przewóz są:

- Posterunek Policji w Przewozie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przewozie,
- Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy Domowej w Przewozie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie,

- Ośrodek Zdrowia „NOVA-MED” w Przewozie,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Przewóz,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Przewozie.

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 mają charakter ciągły i są skierowane do:

- mieszkańców Gminy Przewóz, w tym dla osób dotkniętych bezpośrednio zjawiskiem przemocy;
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- osób stosujących przemoc domową;
- osób doznających przemocy domowej;
- świadków przemocy domowej;
- osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej;
- społeczeństwa.

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności oraz podjęcie działań korygujących.

Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitorujące:

- liczba osób/rodzin, w których występuje problem przemocy domowej objętych pomocą,
- liczba podjętych działań profilaktycznych w gminnych placówkach oświatowych,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”,
- liczba ofiar przemocy domowej,
- liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do końca marca każdego roku za rok poprzedzający i przedstawia je Wójtowi Gminy.

3. Oczekiwane efekty programu

- Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy domowej,
- Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej,
- Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy,
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań na sprawców przemocy domowej,
- Pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej,
- Zmniejszenie negatywnych skutków psychologicznych wynikających z przemocy,
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,

4. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 będą środki finansowe z budżetu gminy.

5. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Przewóz w latach 2024-2030. Działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zjawisko przemocy domowej oraz skutki społeczne wynikające z pozostawiania ofiar i świadków przez wiele lat w sytuacji przemocy, stanowią poważne wyzwanie. Przedstawiony program jest propozycją kontynuacji systemowych, kompleksowych i długofalowych działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej. Zakłada doskonalenie oraz wspieranie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, opartego na współpracy działających na terenie gminy Przewóz służb i instytucji.

Realizacja zadań zawartych w Programie umożliwi systemowe podejście do problemu przemocy domowej oraz sukcesywne zwiększenie skuteczności działań kierowanych do osób, rodzin i środowisk w których ten problem występuje lub dla których stanowi zagrożenie.

Projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 został przygotowany na bazie dotychczasowych doświadczeń i jest zgodny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.